

DODATEK NADZWYCZAJNY

do Nru 5 Dziennika Urzędowego Gubernii Radomskiej.

Radom dnia 18 (30) Stycznia 1864 roku.

GUBERNATOR CYWILNY

GUBERNII RADOMSKIEJ.

Nro 561. Wydział Wojskowo-Policyjny.

(97) Mając sobie zakomunikowane przy reskrypcie JW. Dyrektora Głównego Przydującego w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych z dnia $\frac{6}{18}$ Stycznia r. b. Nro $\frac{975}{145}$ Najwyżej zatwierdzone postanowienie Namiestnika Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskim, z dnia $\frac{15}{27}$ Grudnia r. z. co do nowo ustanowionego Wojenno-Policyjnego Zarządu w Królestwie, pod przewodnictwem Generał-Policmajstra, Generał-Majora Trepowa, dla wiadomości i stosowania się przeselać. Radom dnia $\frac{12}{23}$ Stycznia 1864 r.

GENERAL-MAJOR FANSHAWE.

Naczelnik Kancellaryi SWIRSKI.

Kopja. W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA II^{go}

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO. & & &

NAMIESTNIK KRÓLESTWA

Zważywszy, że lubo środkami przez Rząd prawy Królestwa Polskiego przedsięwziętymi, znacznie już zachwiana została organizacya rewolucyjna w Warszawie i życie mieszkańców jej chronione jest od napasci najemnych zabojców, własność zaś ich od zaboru; pomimo to jednak przewódcy powstania usiłują na nowo ułożyć podobną organizacyę i siecią jej owinąć wszystkie prowincye;

Ze resztki zniszczonych przez wojsk zbrojnych band powstańczych snują się jeszcze po różnych miejscach w Królestwie, rabują poczty i Kassy publiczne, napadają na bezbronnych mieszkańców, mianowicie na włościan i kolonistów niemców dopuszczają się względem nich rozmaitych okrucieństw że pod wpływem takich gwałtów i niecnych zamiarów niszczących podstawy społeczeństwa, zwyczajne środki policyjne do niezwłocznego i skutecznego przytłumienia powstania i powrócenia prawego porządku okazują się niedostatecznymi; przez troskliwość o usunięcie wszelkich napotykanych na tej drodze trudności zniszczenie sprężyn rozruchów i zapewnienie spokojnym mieszkańcom kraju skuteczniejszej jeszcze pomocy w ocaleniu ich życia i mienia, uznałem za konieczne, dla uzupełnienia i rozwinięcia wydanych już rozporządzeń na czas trwania w kraju stanu wojennego jako nadzwyczajny środek ustanowić z Najwyższego Jego Cesarskiej Mości zezwolenia Wojenno-Policyjny Zarząd w Królestwie, według następujących przepisów.

Artykuł 1. Nim wróci prawy porządek i ogólne bezpieczeństwo w Królestwie Polskim, ustanawia się w nim czasowo Urząd Jenerała-Policmajstra, któremu powierza się wyższy kierunek policyją, tak w samej Warszawie, jako też i w innych miastach i Powiatach Królestwa.

Art. 2. Jenerał-Policmajster podległym jest bezpośrednio samemu tylko Namiestnikowi w Królestwie i Temu przedstawia wszelkie interesa wymagające wyższej decyzji. Ma on zasiadać w Radzie Administracyjnej z prawami Dyrektorów Głównych.

Art. 3. Pod zawiadywanie Jenerała Policmajstra przechodzi oddzielna Kancellaryja stanu wojennego. Interesa w przedmiotach Zarządu Policyjnego (Art. 11.) koncentrujący się obecnie w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, przejdą czasowo dla dalszego załatwienia do Kancellaryi Jenerała-Policmajstra, który, jeśli uzna potrzebę, zmiesze się z Dyrektorem Głównym względem wydelegowania też do niego potrzebnej liczby doświadczonych i na zaufanie zasługujących urzędników w celu zajęcia się temiż interesami.

Art. 4. Jenerałowi Policmajstrowi naznacza się Pomocnik, któremu oprócz czynności ogólnych w Centralnym Zarządzie Policyjnym, porucza się głównie odbywanie objazdów dla bliższego nadzoru nad wykonaniem rozporządzeń wyższej władzy szczególnie zaś dla należytego na miejscu pogodzenia działań różnych ustanowionych Władz Policyjnych. Nadto Jenerał Policmajster w rozporządzeniu swem mieć będzie do osobnych poleceń dostateczną liczbę urzędników wojskowych i cywilnych.

Art. 5. Jenerałowi Policmajstrowi podległe są jedynie w przedmiotach Zarządu Policyjnego, wszelkie władze i osoby tak wojskowe, jako też cywilne, którym poruczone jest stałe lub czasowe zawiadywanie Policyą miejscową w Królestwie.

Art. 6. Ogólna w różnych miejscach władza policyjna należy: po Guberniach, do Naczelników Głównych wojennych oddziałów; po Powiatach, do Wojennych Naczelników Powiatowych. Wszystkie miejscowości w Królestwie rozdzielone być mają między rzeczonych Naczelników Wojennych według decyzji Namiestnika na przedstawienie wspólne Jenerała Policmajstra i Naczelnika Sztabu wojsk.

Uwaga. Na początek i sposobem wyjątku, dwa Powiaty dla większej dogodności mogą być powierzane jednemu Wojennemu Naczelnikowi Powiatowemu. Również niektóre Gubernje mogą być rozdzielone jak przedtem na kilka głównych oddziałów wojennych.

W razie tylko koniecznej potrzeby dozwala się urządzenie drugorzędnych oddziałów z części jednego lub kilku Powiatów, lecz Naczelnicy Oddziałów takich uważani być mają co do znaczenia na równi z Wojennymi Naczelnikami Powiatowemi.

Art. 7. Przy każdym Wojennym Naczelniku Powiatowym naznacza się potrzebna liczba pomocników ze zdolniejszych Sztab lub Ober-Oficerów. W miarę potrzeby i możliwości, pomocnikom tym może być powierzane bliższe zawiadywanie osobnemi częściami powiatu, od miejsca zamieszkania Wojennych Naczelników Powiatowych oddalonymi.

Art. 8. Wszyscy pomienieni Naczelnicy Wojenni i ich pomocnicy mianowani są przez Namiestnika w Królestwie na przedstawienie wspólne Jenerała Policmajstra i Naczelnika Sztabu wojsk.

Art. 9. Naczelnikom głównych Wojennych Oddziałów, podwładni są w zupełności Wojenni Naczelnicy Powiatowi, a tym ostatnim ich Pomocnicy. W razach szczególnej nagłości, Jenerał Policmajster wydaje polecenia wprost od siebie Wojennym Naczelnikom Powiatowym i bezpośrednio otrzymuje od nich raporty. Obok tego wszakże Naczelnicy Głównych Oddziałów zawiadamiają się tak o wydanych poleceniach jako też i o złożonych raportach dla uczynienia ze swój strony stosownych rozporządzeń.

Art. 10. Naczelnikom Głównych Oddziałów Wojennych, podlegli są pod względem policyjnym Gubernatorowie Cywilni i inne Władze Gubernialne istniejące w obrębie ich oddziałów. Wojennym Naczelnikom Powiatowym, podlegają bezpośrednio terażniejsi Cywilni Naczelnicy Powiatowi i ich Zarządy, również wszelkie władze miejscowe i urzędy zawiadujące po powiatach częścią policyjną. W razie istotnego niezasługiwania miejscowych urzędników wszelkich władz na zaufanie (z wyłączeniem Gubernatorów), Naczelnicy Wojenni mają prawo usuwać ich lub też w urzędowaniu zawieszać a nawet aresztować, przy zachowaniu oddzielnych w tej mierze prawideł przez Namiestnika wydanych.

Art. 11. W zakres działań Jenerała-Policmajstra i podległych mu Naczelników Wojennych, pod względem policyjnym wchodzi wszelkie środki i rozporządzenia mające na celu powrót naruszonego porządku i ogólnego bezpieczeństwa w Królestwie. Dla tego powierza się im czasowo Zarząd policyjny i wyższa władza nadzorcza w kraju, mianowicie: 1. Ogłaszanie wszelkich rozporządzeń policyjnych i w ogólności środków z powodu okoliczności dzisiejszych przez Rząd przedsiębranych. 2. Utrzymanie ogólnego porządku, cichości i spokojności, zastąpienie osób i własność od gwałtu, rabunku i napaści, obrona mieszkańców spokojnych, wiernych i legitych prawu i Najwyższej władzy, jako

tęż opieka nad niemi; oraz szczególna troskliwość w daniu schronienia i zabezpieczenia tych osób i ich rodzin, które są przedmiotem zemsty i okrucieństwa powstańców. 3. Wykrycie, aresztowanie i prawne ściganie ludzi złej woli, naruszających ogólny porządek i bezpieczeństwo, przy czém zwracaną być winna uwaga, nie tylko na burzycieli i podlegaczy jawnych, lecz też i na tajnych spółników i sprzyjających powstaniu. 4. Przecięcie środków powstania; odkrycie i zniszczenie schadzek rewolucyjnych, składów, konnych poczty, oraz tajnych drukarni i litografii; zniszczenie podburzających proklamacji, broszur i t. p. 5. Przegląd i rewizya pó miastach i powiatach wszelkiego rodzaju zamieszkałych i niesamieszkałych miejsc, klasztorów, sklepów, transportów itd. w każdym razie kiedy się okaże uzasadniony powód podejrzenia, przy czém winny być ścisłe zachowanie prawidła dla stanu wojennego ustanowione. 6. Bliższy nadzór miejsce publicznych, zapobieżenie i zniszczenie wzbronionych schadzek, manifestacyj rewolucyjnych i wszelkich czynów mających na celu wzburzenie umysłów przeciw prawu i Rządowi. 7. Przedsięwzięcie skutecznych środków ku zabezpieczeniu komunikacyj (dróg żelaznych i innych, telegrafów, poczty itp.) jako też ruchu podróżujących transportów, obozów itd. 8. Zapobieżenie i ściganie kontrabandy, mianowicie tej, która się odbywa w celu politycznym. 9. Wydanie pasportów i świadectw, wykrycie i ściganie nie mających pasportów, zbiegów, włóczęgów itp. 10. Ochrona własności Rządowej i publicznej, mianowicie zaś kass skarbowych, czynienie rozporządzeń o ściągnięcie zaległości, na zasadzie prawideł, które zostaną w tej mierze wydane. 11. Wszelkie skargi właścicieli, lub też żądania Władz sądowych i innych, o zhażlenie włóczęgów do wypełniania swych obowiązków. 12. Sprawy wynikające z naruszenia przepisów stanu wojennego i w ogólności sprawy policyjne. 13. Czuwanie nad spieszny i dokładny roztrząsaniem interesów wojenno-śledczych i wydawanie rozporządzeń w tym przedmiocie na mocy oddzielnych postanowień. 14. Nadzór nad więzzeniami i innymi miejscami aresztów, opieka nad pewnym i szybkim przeprowadzeniem aresztantów. 15. W ogólności przestrzeganie ścisłego wykonywania rozporządzeń policyjnych, tak stałych, opartych na przepisach ogólnych, jako też czasowych, wydanych z powodu obecnego stanu wojennego. — Od Namiestnika zależęć będzie na wniosek Generała Policmajstra oznaczenie, które ze spraw policyjnych będą mogły być rozpoznawane jak poprzednio, przechodząc z Władz Powiatowych do Gubernialnych, a z tych ostatnich do właściwych Komisyj Rządowych, bez udziału Wojenno-Policyjnego Zarządu.

Art. 12. Wę wszystkich wymienionych w artykule poprzedzającym okolicznościach, Generał-Policmajster i Naczelnicy Wojenni mając ciągle na względzie główne swe zadanie, to jest pędzse uspokojenie kraju, działać mają na zasadzie ogólnych przepisów stanu wojennego i oddzielnych instrukcyj Namiestnika. Przyczém należy przyjąć za prawo, co następuje:

1. Niezależnie od zaprowadzenia w kraju czujnego Zarządu policyjnego, wydane być mają niezwłocznie ogólne i stanoweze rozporządzenia ku przecięciu wszelkich środków, któremi podtrzymują się działania powstańcze. Do tego odnosi się urządzenie po wsiach straży i ciągłych objazdów i poszukiwań wojskowych, uorganizowanie regularnych komend policyjnych i żandarmskich, po miastach, miasteczkach i innych znaczących punktach; przecięcie liniami lasów służących powstańcom za schronienie, pociąganie władz miejscowych i właścicieli gruntów do ścisłej odpowiedzialności za ukrywanie ludzi złych myśli lub podejranych, również za niedostateczną ochronę dróg, mostów, telegrafów itp. nakoniec, nakładanie kontrybucyi za widoczną nieczynność lub pobłażanie dokonaniu przez powstańców zabójstw, rabunków i innych rozbójniczych czynów. Wskazanie wszelkich szczegółów przy wykonaniu tych i tym podobnych środków, mające na celu pędzse ukrócenie gwałtów krwawych i nieporządku w kraju, pozostawia się Władzy Namiestnika.

2. Jenerałowi-Policmajstrowi i Naczelnikom Wojsnym powierza się bliższy pod względem politycznym nadzor nad miejscowemi stałemi lub czasowemi mieszkańcami, jakiegoby ei stopnia nie byli i do jakiegoby stanu nie należeli. Działając w tem z należytą ostrożnością i oględnością, pomienieni Urzędnicy Wojsno-Policyjnego Zarządu, nie powinni mieszać się ani do przedmiotów administracji ogólnej wychodzącej z zakresu ich obowiązków, ani też bardziej jeszcze do spraw sądowych, z wyłączeniem jedynie tych które według przepisów stanu wojennego podlegają rozpoznaniu sądów wojennych. Co się tycze tych ostatnich, udział w nich Jenerała-Policmajstra i Naczelników Wojsnych wskaże Namiestnik przy zastosowaniu się do istniejących postanowień.

3. Naczelnicy wojenni jako Władze pośrednicze pomiędzy wojskami i mieszkańcami, obowiązani są z jednej strony czuwać aby rekwizycye wojskowe do władz miejscowych zaspakajano były niezwłocznie i bez wymówki, z drugiej zaś, mieć szczególne staranie, by od wojska nie postępowały zbyt wysokie wymagania i żeby w ogólności mieszkańcy spokojni nie podlegali wcale żadnym uciskom i pokrzywdzeniu.

4. Niezależnie od tego porucza się szczególniejszej troskliwości Naczelników Wojsnych, zaspokajanie ludności włościańskiej nie tylko od nadużyć i gwałtów powstańczych band, lecz też i od wszelkiego rodzaju nieprawych wymagań i jawnych niesprawiedliwości, jakich włościanie doświadczali niekiedy od niektórych Urzędników, Obywateli Dzierżawców i t. p.

Art. 13. Naczelnicy Wojsni zajmując się wyłącznie Wojsno-Policyjnym Zarządem w oznaczonym każdemu z nich obrebie mogą mieć osobisty udział w działaniach wojennych, jedynie w razach koniecznej i nieuniknionej potrzeby, przyczem jednak obowiązani są tak urządzić się aby w biegu interesów policyjnych nie wynikło z tego najmniejsze zamieszanie lub zwłoka. W razie potrzeby niezwłocznego użycia siły wojskowej, Naczelnicy Wojsni wydają w tej mierze natychmiastowe rozporządzenia, na zasadzie oddzielnej instrukcyi Namiestnika. W instrukcyi tej oznaczają się poszczegóło stosunki Naczelników Wojsnych z Dowódczami różnych oddziałów wojskowych, z Strażą pograniczną i Komendami żandarmów.

Art. 14. Oprócz wyżej rzezonych Naczelników Wojsnych, podległym jest Jenerałowi-Policmajstrowi Ober-Policmajster miasta Warszawy ze wszystkimi Urzędnikami Policyi miejskiej. Również Jenerałowi-Policmajstrowi podlegają pod względem policyjnym Naczelnicy Wojsni dróg żelaznych St. Petersburgskiej, Wiedeńskiej i Bydgoskiej.

Art. 15. Wydatki na utrzymanie Wojsno-Policyjnego Zarządu w Królestwie według etatów zatwierdzonych przez Namiestnika, odniesione być mają do funduszu zostającego w rozporządzeniu Rady Administracyjnej jako też z kontrybucyi powstałego.

Art. 16. Wojsno-Policyjny Zarząd Gubernii Augustowskiej, nie podlega władzy Jenerała-Policmajstra, douki Gubernija ta pod względem policyjnym, zostaje w czasowem zawiadywaniu Dowódcy Wojsk Wileńskiego Okręgu wojennego.

Art. 17. W miarę uspokojenia kraju i ukrócenia buntowniczych działań, gwałtów i nieporządków ze strony burzycieli, moc obowiązująca wyżej oznaczonych przepisów wywołanych ostateczną koniecznością stopniowo będzie złączana, a z zupełnem powrotem ogólnej spokojności i bezpieczeństwa, Zarząd Wojsno-Policyjny w Królestwie zniesiony zostanie.

Artykuł 18. W prowadzenie w wykonanie niniejszego postanowienia, porucza się Jenerałowi-Policmajstrowi i Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, w czem do niego należy.

Działo się w Warszawie dnia 15²⁷ Grudnia 1863 r. wólczeń Namiestnik Jenerał Adjutant Hr. Berg